

ního pořízení. Prohlášená písemná závěť neprozrazuje svým zevnějškem, že by zůstavitelka byla zamýšlela svou poslední vůli ústně projevit a že by tudíž listina byla pouhým záznamem poslední vůle po rozumu Šu 585 obč. zák. Nutno proto dle Šu 123 nesp. říz. naložiti s listinou jako s písemnou závětí. Tvrdí-li oproti tomu povolaná universální dědička za odporu ostatních dědiců ze zákona, že zůstavitelka tímž projevem vůle, jenž zavdal podnět k vyhotovení listiny, zamýšlela zároveň zřídití ústní závěť před svědky, částečně jinými, než jak na listině jsou podepsáni, jedná se o spornou otázku skutkovou, kterou jen sporem lze rozřešiti, pročez výslech svědků, na listině podepsaných a dalších svědků poslední vůle byl by úkonem rozepří předbíhajícím a tudíž dle Šu 2 č. 5 a 7 nesp. říz. v pozůstalostním řízení přípustným není.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu universální dědičky nevyhověl.

Důvody:

Ustanovení §§ 61 a 65 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. vycházející ze zřejmého předpokladu, že jedná se o projev poslední vůle zůstavitelky nově na jevo vyšlý a dosud neprohlášený, nikoliv ale, jako v tomto případě, o poslední pořízení, prohlášené již jakožto písemné, které ale dědičný účastník, v jehož prospěch zní, pro nějakou vadu jsoucí na závalu jeho platnosti jakožto posledního pořízení písemného eventuálně jakožto ústní uplatňovati chce. Není pochybnosti o tom, že zůstavitel má možnost učiniti za přivzetí týchž neb jiných svědků pořízení písemné i ústní a že pak oboje dle předpisů §§ 61 a 65 cit. cís. pat. prohlásiti jest, to ale předpokládá, by se jednalo o dva samostatné projevy poslední vůle. V daném případě nebylo vůbec tvrzeno, že by zůstavitelka byla učinila poslední pořízení dvoje, písemné a ústní a netvrdila tak ani testamentární dědička Terezie B., která při projednání pozůstalosti toliko prohlásila, že vyhrazuje sobě uplatňovati právoplatnost písemného pořízení Juliány T. ze dne 27. října 1916 jakožto pořízení ústního, a při slyšení stran konaném dne 10. února 1919 prostřednictvím svého zástupce učinila návrh, by právě zmíněný písemný testament uznán byl platným jakožto ústní a by za tím účelem svědkové na dotyčné listině podepsaní a další svědek tehdy přítomný jakožto svědkové poslední vůle byli slyšeni. Těmito svými návrhy a prohlášeními postavila se Terezie B. přímo na stanovisko, že není tu posledního pořízení dosud neprohlášeného a není zde tudíž věcného podkladu k úřednímu jednání ve smyslu Šu 65 cit. zák. Ostatně poukazuje se stěžovatelka na správné vývody soudu rekursního.

Čís. 164.

Na základě ujednání, jímž jedna strana prodává věc straně druhé nebo za týchž podmínek osobě třetí, jež jí do určitého času bude oznámena, může třetí v čas pojmenovaná osoba domáhati se na prodávateli splnění kupní smlouvy, aniž by na tom záleželo, jaký byl právní poměr mezi ní a tím, kdo s prodávatelem se dohodl.

(Rozh. ze dne 6. května 1919, R I 162/19.)

Žalobu A-ovu na manžele S. o dodržení kupní smlouvy o domě čp. 613 v Ž. p r v á s t o l i c e (zemský soud v Praze) zamítla pro nedostatek aktivní legitimace, poněvadž ujednání ze dne 18. srpna 1918, o něž se žaloba opírá, učiněno bylo mezi žalovanými a Václavem V. a tento ani výslovně ani mlčky neprojevil, že ujednání to, jež jest úmluvou o budoucím uzavření kupní smlouvy, činí jako plnomocník žalobcův. O d v o l a c í s o u d (vrchní zemský soud v Praze) k žalobcovu odvolání rozsudek první stolice zrušil a této nařídil, by, až zrušovací usnesení dojde moci práva, spor znovu projednala a rozsoudila. D ů v o d y: Žalobou svou domáhá se A. uznání, že jsou žalovaní manželé S. povinni dodržeti smlouvu trhovou ze dne 18. srpna 1918 o domě čp. 613 v Ž. mezi nimi a Václavem V., co plnomocníkem žalobcovým, uzavřenou. Prvý soud, zabýváje se pouze námitkou nedostatku aktivní legitimace, dospěl k právnímu názoru, že žalobce k podání žaloby legitimován není, poněvadž tvrzenou smlouvu z 18. srpna 1918 neuzavřel Václav V. jako plnomocník žalobce, nýbrž jménem vlastním a proto ze smlouvy takové, když nenásledovala cesse, nemůže A. žádných práv proti manželům S. uplatňovati. Názoru tohoto odvolací soud nesdílí a pokládá v tom směru odvolací důvod nesprávného právního posouzení za opodstatněný. Jest sice pravda, že Václav V., ujednav se žalovanými koupil domu čp. 613 v Ž., nesdělil jim, že jest plnomocníkem žalobce a že za něho kupuje, však žalobci vejítí v tuto smlouvu kupní vyhradil tím, že se žalovanými platně a závazně ujednal, že prodávají jemu, neb osobě jím do 15. září 1918 pojmenované, kteráž osoba do všech podmínek vstoupí a dům od manželů převezme. Manželé S. věděli tudíž předem, že prodávají dům svůj buď V. samému anebo za týchž podmínek osobě třetí, která nejdéle do 15. září 1918 bude jím od V. pojmenována a do smlouvy vstoupí. Žalovaní dobrovolně se k tomu zavázali a uplatňování nějakých námitek proti osobě za V. nastupující se vzdali. Překážek k uzavření smlouvy vyplývajících z osoby A-ovy není. Jelikož včas před 15. zářím 1918 V. žalovaným oznámil, že A. jest osobou, pro kterou dům jejich koupil, a také písemně A. sám včas se žalovaným představil, převzetí všech práv a povinností z koupě domu vyplývajících jim ohlásil a výslovně k splnění veškerých smluvních podmínek se zavázal, nemůže býti pochyby o tom, že A. vůči žalovaným ze smlouvy je legitimován. Že šlo o kupní smlouvu, nikoliv o pouhé ujednání o uzavření smlouvy kupní v budoucnosti (§ 936 obč. zák.), vyplývá z celkového znění smlouvy ze dne 18. srpna 1918 samé a měla-li by býti v tom směru přece nějaká pochybnost vzhledem na nedostatek jasné stylisace smlouvy v počátku jejím: »zavazuje se prodati« — jest pochybnost ta rozptýlena výslovným uznáním žalovaných, že dům svůj v základě uvedené smlouvy prostřednictvím V. prodali ovšem C-ovi nikoliv A-ovi (§ 914 všeob. obč. z.). Z řečeného vyplývá tudíž, že A. prostřednictvím V. a na základě výslovného svolení žalovaných ve smluvní poměr se žalovanými vešel a že tudíž k uplatňování svých práv vůči žalovaným legitimován jest. Neprávem proto, po náhledu soudu odvolacího zamítnul první soud žalobu již na základě domnělého nedostatku aktivní legitimace, věci hlavní se nedotknuv a tvrzení resp. námitek stran ve věci učiněných neprojednav. Jelikož po

té stránce zůstalo řízení kusé a neúplné (§ 496 odst. 3 c. ř. s.) bylo k odůvodněnému odvolání strany žalující v odpor vzatý rozsudek zrušiti a jak svrchu uvedeno s výhradou právomoci ve smyslu §u 479 c. ř. s. prvému soudu uložit.

Nejvyšší soud rekursu žalovaných na zrušovací usnesení nevyhověl.

Důvody:

Soud své stolice zjistil, že Václav V. uzavřel se žalovanými písemnou smlouvu ze dne 18. srpna 1918, o jejímž obsahu není mezi stranami sporu. Soud odvolací převzal zjištění toto a zjistil dále, že Václav V. se žalovanými uhlavil, že prodávají jemu neb osobě, jim do dne 15. září 1918 pojmenované, kteráž osoba vstoupí do všech podmínek a převzme dům od žalovaných, jakož i, že V. přede dnem 15. září 1918 oznámil žalovaným, že žalobce jest onou osobou, pro kterou dům jejich koupil, rovněž pak, že žalobce sám písemně žalovaným včas se představil, převzetí všech práv i povinností z koupě domu vyplývajících jim ohlásil a výslovně se zavázal ke splnění veškerých smluvních podmínek. Z toho následuje, že žalovaní jako prodávající uzavřeli o svém domě trhovou smlouvu dle §u 1053 obč. zák. a že kupujícím stal se žalobce dle téhož §u 1053 a § 861 obč. zák., ať do smlouvy trhové vstoupil na základě příkazu, daného Václavu V. (§ 1002 obč. zák.), nebo na základě V-ova jednání bez příkazu (§ 1035 obč. zák.), nebo jako postupník V-ův (§ 1392 obč. zák.), nebo dle § 881 obč. zák., jednajícího o smlouvách ve prospěch osob třetích. Který z těchto případů skutečně zde byl, nelze pro nedostatek potřebných k tomu skutkových zjištění s určitostí říci, ale není toho také třeba. Žalobce založil svůj žalobní nárok na správném tvrzení, že Václav V. uzavřel dotyčnou trhovou smlouvu a že on, žalobce, potvrdil žalovaným, že prostřednictvím V. koupil dům ten od nich podle oné smlouvy. Když věc má se tak, není důležité, že Václav V. neuzavřel smlouvu trhovou s žalovanými výslovně jako zmocněnec žalobcův, čili, že při uzavření smlouvy té neuvedl, že ji uzavírá jménem žalobcovým a neprokázal plné moci žalobcovy ke koupi domu žalovaných, rovněž pak není důležité, zdali, jak žalovaní tvrdí, Václav V. před uzavřením smlouvy trhové ani nemluvil s žalobcem o domě žalovaných a teprve později tento dům jemu přenechal. Právním důvodem žaloby není totiž ani smlouva o zmocnění Václava V. žalobcem, ani postup práv, nabytých V-ou, žalobci, nýbrž smlouva trhová; žalobce jest oprávněn k žalobě z této smlouvy, poněvadž dle zjištěných okolností stal se kupujícím domu žalovaných manželů. Dle poslední věty §u 1017 obč. zák. ovšem tajná plná moc, udělená zmocnitelem zmocněnci, nemá vlivu na práva osoby třetí, avšak usnesení soudu odvolacího není v odporu s tímto zákonným ustanovením, neboť nevyvozuje práva žalobce vůči žalovaným z tajné plné moci, V-ovi žalobcem snad dané, nýbrž ze závazných prohlášení, jež stala se mezi V-em i žalobcem na jedné a žalovanými na druhé straně. Tvrzení žalovaných v rekursu, že Václav V. předstíral jim, že kupuje dům pro Č., nemá opory ve zjištěných skutečnostech, pročež nelze vzít na ně zřetele.